

Δικαστήρια ειδικής δικαιοδοσίας - Γαλλία

Στην παρούσα ενότητα παρέχεται επισκόπηση των συνταγματικών και των διοικητικών δικαστηρίων της Γαλλίας.

Συνταγματικό Συμβούλιο

Το **Συνταγματικό Συμβούλιο** [Conseil constitutionnel], το οποίο θεσπίστηκε από το **Σύνταγμα της 5ης Δημοκρατίας**, στις 4 Οκτωβρίου 1958, δεν βρίσκεται στην κορυφή καμίας ιεραρχίας αστικών, ποινικών ή διοικητικών δικαστηρίων. Υπό την έννοια αυτή δεν αποτελεί **Ανώτατο Δικαστήριο**.

Το Συνταγματικό Συμβούλιο απαρτίζεται από **9 μέλη** και το ένα τρίτο των μελών του ανανεώνεται κάθε τρία χρόνια. Τα μέλη ορίζονται, για θητεία **9 ετών χωρίς δυνατότητα ανανέωσης**, από τον πρόεδρο της Δημοκρατίας και τους προέδρους των δύο σωμάτων του Κοινοβουλίου (Γερουσία και Εθνοσυνέλευση). Οι **πρώην πρόεδροι της Δημοκρατίας** είναι, αυτοδικαίως, ισόβια μέλη του Συνταγματικού Συμβουλίου, εκτός εάν κατέχουν θέση ασυμβίβαστη με την εντολή μέλους του Συμβουλίου.

Ο **πρόεδρος του Συνταγματικού Συμβουλίου** ορίζεται από τον πρόεδρο της Δημοκρατίας μεταξύ των μελών του Συνταγματικού Συμβουλίου.

Καμία προϋπόθεση ηλικίας ή επαγγέλματος δεν απαιτείται για να γίνει κάποιος μέλος του Συνταγματικού Συμβουλίου. Ωστόσο, η ιδιότητα του μέλους του Συνταγματικού Συμβουλίου είναι **ασυμβίβαστη** με την ιδιότητα μέλους της κυβέρνησης ή της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής, καθώς και με κάθε αιρετή εντολή. Επίσης, τα μέλη υπόκεινται στους ίδιους κανόνες περί ασυμβίβαστου με εκείνους που ισχύουν για τους βουλευτές και τους γερουσιαστές.

Το Συνταγματικό Συμβούλιο είναι **μόνιμος θεσμός** και συνεδριάζει βάσει των προσφυγών που ασκούνται ενώπιόν του. Συνεδριάζει και αποφασίζει μόνο σε **σύνοδο ολομέλειας**. Η λήψη αποφάσεων υπόκειται σε **προϋπόθεση απαρτίας** δυνάμει της οποίας απαιτείται η πραγματική παρουσία **επτά δικαστών**. Σε περίπτωση ισοψηφίας, υπερισχύει η ψήφος του προέδρου. Δεν υπάρχει δυνατότητα γνώμης μειοψηφίας. Οι συζητήσεις κατά τη συνεδρίαση και στη σύνολο ολομέλειας καθώς και οι ψηφοφορίες **δεν είναι δημόσιες ούτε δημοσιεύονται**.

Η **διαδικασία είναι γραπτή και διεξάγεται κατ' αντιμωλία**. Ωστόσο, σε περιπτώσεις εκλογικών διαφορών, τα μέρη μπορούν να ζητήσουν ακρόαση. Επιπλέον, κατά την εξέταση των προκριματικών ζητημάτων συνταγματικότητας, τα μέρη ή οι εκπρόσωποί τους αγορεύουν κατά τη συνεδρίαση.

Στο πλαίσιο της δικαιοδοσίας του, οι **αρμοδιότητες** του Συνταγματικού Συμβουλίου κατατάσσονται σε δύο κατηγορίες:

Δικαστική αρμοδιότητα για δύο ξεχωριστές κατηγορίες διαφορών:

Κανονιστικές διαφορές

Ο προληπτικός **έλεγχος της συνταγματικότητας** είναι αφηρημένος, προαιρετικός για τους απλούς τυπικούς νόμους ή τις διεθνείς υποχρεώσεις, υποχρεωτικός για τους οργανικούς νόμους και τους κανονισμούς των σωμάτων του Κοινοβουλίου. Ασκείται μέσω προσφυγής μετά την ψηφοφορία στο Κοινοβούλιο, αλλά πριν από την κύρωση του νόμου, την κύρωση ή την έγκριση μιας διεθνούς υποχρέωσης και την έναρξη ισχύος των κανονισμών των σωμάτων του Κοινοβουλίου. Η προαιρετική προσφυγή μπορεί να ασκηθεί με πρωτοβουλία είτε πολιτικής αρχής (πρόεδρος της Δημοκρατίας, πρωθυπουργός, πρόεδρος της Εθνοσυνέλευσης ή της Γερουσίας) είτε 60 βουλευτών ή 60 γερουσιαστών.

Ο **έλεγχος της συνταγματικότητας** κατ' ένσταση θεσπίστηκε την 1η Μαρτίου 2010, με την έναρξη ισχύος του προκριματικού ζητήματος συνταγματικότητας. Από την ημερομηνία αυτή, κάθε ιδιώτης μπορεί, κατά την εκδίκαση υπόθεσης ενώπιον δικαστηρίου, να αμφισβητήσει τη συμφωνία μιας νομοθετικής διάταξης με τα δικαιώματα ή τις ελευθερίες που κατοχυρώνονται με το Σύνταγμα. Το ζήτημα αυτό μπορεί να υποβληθεί στην κρίση του Conseil constitutionnel (γαλλικού Συνταγματικού Δικαστηρίου) από το Conseil d'État (γαλλικό Συμβούλιο της Επικρατείας) ή το Cour de cassation (γαλλικό Ακυρωτικό), το οποίο αποφαινεται εντός ορισμένης προθεσμίας

Το Συνταγματικό Συμβούλιο κρίνει την κατανομή των αρμοδιοτήτων μεταξύ των νόμων και των κανονισμών και η προσφυγή ενώπιόν του είναι δυνατή είτε, κατά τη διάρκεια της νομοθετικής διαδικασίας, από τον πρόεδρο του σώματος που επιλαμβάνεται της πράξης (Εθνοσυνέλευση ή Γερουσία) ή από την κυβέρνηση, είτε, εκ των υστέρων, από τον πρωθυπουργό για τον αποχαρακτηρισμό μιας διάταξης με νομοθετική μορφή.

Διαφορές που αφορούν εκλογές και δημοψηφίσματα

Το Συνταγματικό Συμβούλιο αποφαινεται σχετικά με την **κανονικότητα της εκλογής του προέδρου της Δημοκρατίας** και των **δημοψηφισμάτων**, των οποίων τα αποτελέσματα ανακοινώνει. Κρίνει επίσης την κανονικότητα της εκλογής, των όρων επιλεξιμότητας και ασυμβιβάστου των βουλευτών και των γερουσιαστών.

Ανοικτές σε μεγάλο βαθμό στους ψηφοφόρους, οι προσφυγές στο Συνταγματικό Συμβούλιο σε θέματα εκλογών αυξήθηκαν σημαντικά μετά τη θέσπιση της νομοθεσίας για την οργάνωση και τον έλεγχο της χρηματοδότησης των εκλογικών δαπανών, τις οποίες το Συνταγματικό Συμβούλιο κρίνει για τους υποψηφίους στις βουλευτικές και προεδρικές εκλογές (σε δεύτερο βαθμό).

Γνωμοδοτική αρμοδιότητα

Το Συνταγματικό Συμβούλιο γνωμοδοτεί κατόπιν επίσημης αίτησης από τον αρχηγό του κράτους σχετικά με την εφαρμογή του **άρθρου 16 του Συντάγματος** (σχετικά με την **έκδοση κατ' ουσία νομοθετικών διατάξεων από την εκτελεστική εξουσία σε περίοδο κρίσης**) και μεταγενέστερα σχετικά με τις αποφάσεις που ελήφθησαν στο πλαίσιο αυτό.

Επίσης, η κυβέρνηση ζητεί τη γνώμη του Συνταγματικού Συμβουλίου σχετικά με τα **κείμενα που αφορούν την οργάνωση της ψηφοφορίας για την εκλογή του προέδρου της Δημοκρατίας και τα δημοψηφίσματα**.

Όλες οι αποφάσεις λαμβάνονται σύμφωνα με τον ίδιο τύπο, ο οποίος περιλαμβάνει:

- τις αιτιολογικές αναφορές στα εφαρμοστέα κείμενα και στα έγγραφα της διαδικασίας,
- το αιτιολογικό βάσει αιτιολογικών σκέψεων που αναλύουν τους επικληθέντες λόγους, αναφέρουν τις εφαρμοστέες αρχές και απαντούν στην προσφυγή,
- το τελικό διατακτικό, υποδιαιρεμένο σε άρθρα που παρουσιάζουν την προκρινθείσα λύση.

Οι αποφάσεις επιβάλλονται στις δημόσιες αρχές και σε όλες τις διοικητικές και δικαστικές αρχές. Δεν υπόκεινται σε **κανένα ένδικο μέσο**. Η **ισχύς δεδικασμένου** δεν αφορά μόνο το διατακτικό, αλλά και το αιτιολογικό που αποτελεί την αναγκαία υποστήριξη του διατακτικού. Ωστόσο, το Συνταγματικό Συμβούλιο δέχεται ένδικα μέσα για την επανόρθωση ουσιώδους πλάνης.

Διάταξη που κηρύσσεται αντισυνταγματική στο πλαίσιο του προληπτικού ελέγχου δεν δύναται να εκδοθεί ούτε να τεθεί σε εφαρμογή.

Διάταξη που κρίνεται αντισυνταγματική βάσει προκριματικού ζητήματος συνταγματικότητας καταργείται από την ημέρα της δημοσίευσης της απόφασης του Συνταγματικού Δικαστηρίου ή από τη μεταγενέστερη ημερομηνία που καθορίζεται με την εν λόγω απόφαση. Το Συνταγματικό Συμβούλιο καθορίζει τις προϋποθέσεις και τα όρια εντός των οποίων τα παραχθέντα από τη διάταξη αποτελέσματα δύναται να προσβληθούν.

Οι συνέπειες των αποφάσεων σε θέματα εκλογικών διαφορών εκτείνονται από την ακύρωση των ψηφοδελτίων έως την ακύρωση των ίδιων των εκλογικών πράξεων, και μπορούν να περιλαμβάνουν την κήρυξη της μη επιλεξιμότητας ενός υποψηφίου ή/και την αυτοδίκαιη παύση ενός εκλεγέντος προσώπου.

Οι αποφάσεις **κοινοποιούνται** στα μέρη και **δημοσιεύονται** στην **Επίσημη Εφημερίδα της Γαλλικής Δημοκρατίας**, με το κείμενο της κοινοβουλευτικής προσφυγής και τις παρατηρήσεις της κυβέρνησης όταν αποφαινεται στο πλαίσιο προληπτικού ελέγχου.

Τέλος, όλες οι αποφάσεις από την ίδρυση του Συνταγματικού Συμβουλίου είναι διαθέσιμες στον [δικτυακό τόπο του Συνταγματικού Συμβουλίου](#).

Διοικητικά δικαστήρια

Καθήκοντα των διοικητικών δικαστηρίων

Ο έλεγχος της διοίκησης ασκείται από **διοικητικά δικαστήρια ανεξάρτητα από τη διοίκηση** (διάκριση της διοικητικής και της δικαστικής λειτουργίας) και διακριτά από τα αστικά και ποινικά δικαστήρια (δικαιοδοτικός δυϊσμός). Έλεγχος μπορεί επίσης να ασκηθεί από διοικητικούς οργανισμούς, αλλά οι αποφάσεις των οργανισμών αυτών υπόκεινται στην περίπτωση αυτή σε δικαστικό έλεγχο.

Το **διοικητικό δικαστήριο** είναι το **διοικητικό πρωτοβάθμιο δικαστήριο**. Τα **ειδικευμένα διοικητικά δικαστήρια** είναι πολλά και ποικίλα και περιλαμβάνουν για παράδειγμα:

- τα **οικονομικά δικαστήρια** (περιφερειακά ελεγκτικά σώματα και Ελεγκτικό Συνέδριο),
- τα **δικαστήρια κοινωνικής πρόνοιας** (νομαρχιακές επιτροπές και κεντρική επιτροπή κοινωνικής πρόνοιας),
- τα **πειθαρχικά δικαστήρια** (δικαστήριο δημοσιονομικής και χρηματοοικονομικής πειθαρχίας, Ανώτατο Δικαστικό Συμβούλιο, επαγγελματικά δικαστήρια, πανεπιστημιακά δικαστήρια κ.λπ.).

Καταρχήν, η προσφυγή κατά των αποφάσεών τους ασκείται ενώπιον των **διοικητικών εφετείων**, των οποίων οι εξετάσεις εξετάζονται, σε περίπτωση αναίρεσης, από το **Συμβούλιο της Επικρατείας**. Εκτός από την ακυρωτική λειτουργία του, στο πλαίσιο της οποίας διενεργεί, όπως και το Ακυρωτικό Δικαστήριο, μόνο έλεγχο της ορθής εφαρμογής των κανόνων της διαδικασίας και του νόμου όσον αφορά τις δικαστικές αποφάσεις που υποβάλλονται σε αυτό, το Συμβούλιο της Επικρατείας είναι επίσης κριτής σε πρώτο και τελευταίο βαθμό ορισμένων διαφορών, όπως εκείνες που αφορούν κανονιστικές πράξεις υπουργών.

Οι συγκρούσεις αρμοδιότητας μεταξύ των δύο δικαιοδοτικών οργάνων κρίνονται από το δικαστήριο επίλυσης συγκρούσεων, το οποίο απαρτίζεται από ίσο αριθμό μελών του Ακυρωτικού Δικαστηρίου και του Συμβουλίου της Επικρατείας. Το Συνταγματικό Συμβούλιο μεριμνά για τη συμμόρφωση των νόμων προς το Σύνταγμα και δεν εξετάζει πράξεις ή ενέργειες της διοίκησης.

Εσωτερική οργάνωση των διοικητικών δικαστηρίων

Τα **διοικητικά δικαστήρια** (42 σε αριθμό) και τα **διοικητικά εφετεία** (8 σε αριθμό) είναι οργανωμένα σε **τμήματα**, των οποίων ο αριθμός και η εξειδίκευση ποικίλλουν ανάλογα με το προσωπικό του δικαστηρίου και τις επιλογές εσωτερικής οργάνωσης του επικεφαλής του δικαιοδοτικού οργάνου. Το Συμβούλιο της Επικρατείας, από την πλευρά του, διαθέτει ένα μόνο τμήμα (το Τμήμα Διοικητικών Διαφορών) επιφορτισμένο με δικαιοδοτικά καθήκοντα (τα λοιπά τμήματα, τα οποία καλούνται «διοικητικά», ασκούν τη γνωμοδοτική λειτουργία του Συμβουλίου της Επικρατείας).

Το **Τμήμα Διοικητικών Διαφορών** αποτελείται από 10 υποτμήματα ειδικευμένα σε ορισμένους τομείς διαφορών. Η σύνθεση εκδίκασης υποθέσεων του κοινού δικαίου συγκεντρώνει δύο από τα εν λόγω υποτμήματα (9 μέλη) εάν η υπόθεση είναι πιο λεπτή ή πιο ευαίσθητη, μπορεί να κριθεί από το Τμήμα Διοικητικών Διαφορών (σύσκεψη των προέδρων των υποτμημάτων, του προέδρου του τμήματος και των αναπληρωτών του 17 μέλη) ή από την Ολομέλεια εκδίκασης ένδικων διαφορών (σύσκεψη των προέδρων του τμήματος υπό την προεδρία του Αντιπροέδρου του Συμβουλίου της Επικρατείας 13 μέλη).

Καθεστώς των μελών των διοικητικών δικαστηρίων

Τα μέλη των διοικητικών δικαστηρίων δεν διαθέτουν παραδοσιακά την ιδιότητα του «δικαστή», υπό την έννοια που έχει ο όρος αυτός στο γαλλικό Σύνταγμα, ιδιότητα η οποία αποδίδεται μόνο στα μέλη του δικαστικού σώματος. Πράγματι, τα μέλη των διοικητικών δικαστηρίων υπάγονται στο γενικό καθεστώς των δημόσιων λειτουργών. Για τον λόγο αυτό, τα κείμενα που αφορούν τα μέλη των διοικητικών δικαστηρίων δεν περιελάμβαναν για πολύ καιρό κανένα πρωτότυπο κανόνα σε σχέση με τους κανόνες που ισχύουν στα άλλα σώματα δημοσίων υπαλλήλων. Ωστόσο, η κατάσταση αυτή μεταβλήθηκε στη δεκαετία του 1980 ενισχύοντας την **κανονιστική ανεξαρτησία των μελών των διοικητικών δικαστηρίων**, με αποτέλεσμα να παρατηρείται μια γενική τάση εξομοίωσής τους σήμερα με τους δικαστές. Άλλωστε, έτσι χαρακτηρίζονται σε ορισμένα κείμενα και όλοι οι κανόνες που ρυθμίζουν τη σταδιοδρομία τους, διασφαλίζουν, εκ των πραγμάτων, την πλήρη ανεξαρτησία τους.

Ενώ οι δικαστές των αστικών και ποινικών δικαστηρίων ανήκουν σε ενιαίο δικαστικό σώμα, οι διοικητικοί δικαστές ανήκουν σε δύο διαφορετικά σώματα: το σώμα των μελών του Συμβουλίου της Επικρατείας και το σώμα των μελών των διοικητικών δικαστηρίων και των διοικητικών εφετείων.

Ωστόσο, παρότι οι κανόνες που εφαρμόζονταν στους μεν και στους δε περιλαμβάνονταν για πολλά χρόνια σε διαφορετικά κείμενα, τα μέλη του Συμβουλίου της Επικρατείας όπως και τα μέλη των διοικητικών δικαστηρίων και των διοικητικών εφετείων υπάγονται πλέον στις διατάξεις του κώδικα διοικητικής δικαιοσύνης.

Νομικές βάσεις δεδομένων

Οι νομικές βάσεις δεδομένων στη Γαλλία αποτελούν αντικείμενο δημόσιας υπηρεσίας δημοσίευσης στο Διαδίκτυο. Έτσι, ο δικτυακός τόπος [Légifrance](https://www.legifrance.gouv.fr/) περιέχει:

- στη βάση «JADE» τις αποφάσεις του Συμβουλίου της Επικρατείας, του δικαστηρίου επίλυσης συγκρούσεων, των διοικητικών εφετείων και επιλογή των αποφάσεων των διοικητικών δικαστηρίων
- στη βάση «CONSTIT» τις αποφάσεις του Συνταγματικού Συμβουλίου.

Παρέχεται δωρεάν πρόσβαση στη βάση δεδομένων;

Ναι, η πρόσβαση στη βάση δεδομένων παρέχεται **δωρεάν**.

Σύντομη περιγραφή του περιεχομένου

Η βάση «JADE» περιέχει 230.000 αποφάσεις και καταχωρίζει κάθε χρόνο 12.000 αποφάσεις, ενώ η βάση «CONSTIT» περιέχει 3.500 αποφάσεις και καταχωρίζει κάθε χρόνο 150 αποφάσεις.

Σχετικοί σύνδεσμοι

[📄 Αρμοδιότητα των δικαστηρίων - Γαλλία](#)

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται το εκάστοτε κράτος μέλος. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν αναλαμβάνει καμία ευθύνη όσον αφορά τις πληροφορίες ή τα στοιχεία που περιλαμβάνονται ή για τα οποία γίνεται λόγος στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.

Τελευταία επικαιροποίηση: 17/01/2017